

การขับเคลื่อนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4 D

>>Development<<

“พัฒนาการ”

นางสาวสุนิสา ใจทิ้ง
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กลุ่มพัฒนาอนามัยและเด็ก ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

ขอบเขตการศึกษา

ข้อปฏิบัติการดำเนินงานพัฒนาการเด็กปฐมวัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
ตามพระราชบัญญัติสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย
ด้านสุขภาพ 4D

กรมอนามัย
สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

ร่าง

เกณฑ์การประเมิน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4D

โครงการส่งเสริมคุณภาพ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านสุขภาพ

DEVELOPMENT
& PLAY

DIET

DENTAL

DISEASES

เกณฑ์การประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4 D

ประเด็น D = Development & Play

รายการพิจารณา

- ❖ แผนการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
- ❖ ใฝ่ระวัง ติดตาม พัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก
ทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ
- ❖ เด็กมีพัฒนาการสมวัย

เกณฑ์การประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4 D ประเด็น Development & Play

0 ต้องปรับปรุง	1 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	2 ดี	3 ดีมาก
ไม่มีแผนการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการและไม่มีการประเมินพัฒนาการเด็ก	1.มีการประเมินพัฒนาการเด็กด้วยเครื่องมือ DSPM อย่างต่อเนื่องและรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี 2.มีแผนการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา 3.มีการจัดกิจกรรมใจแต่ละวันที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร	ดำเนินการตามเกณฑ์พิจารณา ระดับที่ 1 และการดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้ 1.นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็กตามระดับพัฒนาการช่วยเหลือและแก้ไขเด็กที่ยังล่าช้า 2.มีระบบการบันทึกประเมินผลและส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบ	ดำเนินการตามเกณฑ์พิจารณา ระดับที่ 1 – 2 และดำเนินการเพิ่ม โดยมีการสื่อสารข้อมูลพัฒนาการให้แก่ผู้ปกครองและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาทั้งที่บ้านและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

- ❖ แผนการจัดประสบการณ์
- ❖ แบบบันทึกหลังการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการเรียนรู้
- ❖ แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (9 , 18 , 30 , 42 และ 60 เดือน)
- ❖ แบบบันทึกการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ โดยพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครู/ผู้ดูแลเด็ก
- ❖ แบบบันทึกการแจ้งผลการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้แก่ผู้ปกครอง
- ❖ แบบรายงานผลการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการ

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.)

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ข้อ	รายการพิจารณา	เกณฑ์การพิจารณา				ข้อมูลประกอบการพิจารณา
		๐ ต้องปรับปรุง	๑ ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	๒ ดี	๓ ดีมาก	
	☐ ๑. มีการสังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก และบันทึกเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี และสรุปผลการประเมินและรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง ☐ ๒. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กต่อไปอย่างได้ผล ☐ ๓. ประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และภาษา การสื่อสาร ตามสภาพจริงในกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ☐ ๔. นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็กตามระดับพัฒนาการ ความถนัดและความสนใจ ให้การช่วยเหลือ และแก้ปัญหาในเรื่องที่เด็กยังล่าช้า หรือมีอุปสรรค ☐ ๕. มีระบบการบันทึก ประเมินผล รายงานผล และส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบ ☐ ๖. มีการสื่อสารเกี่ยวกับพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบ และร่วมมือส่งเสริม พัฒนา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กร่วมกันทั้งบ้านและสถานพัฒนาเด็ก/โรงเรียน	ตามรายการพิจารณา	ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็กทุกคน ตามรายการพิจารณา ๑-๓ ข้อ	เป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็กทุกคน ตามรายการพิจารณา ๑-๓ ข้อ และอีก ๒ ข้อ	เป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็กทุกคน ตามรายการพิจารณาครบทุกข้อ	DSPM (ทารกแรกเกิดถึงอายุ ๕ ปี) - แบบบันทึกพฤติกรรมเด็ก รายบุคคลและรายกิจกรรม - บันทึกผลการประเมินพัฒนาการเด็ก - สมุดรายงานประจำตัวเด็ก - บันทึกสภาพปัญหาและการแก้ไขของเด็ก เด็กกลุ่มเสี่ยง/ด้อยโอกาส - แฟ้มสะสมผลงานเด็ก

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

แสดนเป็น E Book

คู่มือ DSPM

ห้ามจำหน่าย

คู่มือ

เฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

ชื่อ - สกุล เด็ก ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน เด็ก .....

วัน เดือน ปีเกิด เด็ก ..... สถานที่เกิด โรงพยาบาล .....

น้ำหนักแรกเกิด ..... กรัม Apgar Score .....

ชื่อ - สกุล บิดา หรือมารดา หรือผู้ดูแล ..... โทรศัพท์ .....

สถานที่ติดต่อ .....

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เป้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
31 - 36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	79 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนขาเดียว 1 วินาที (GM)	แสดงวิธียืนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กยืนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง (อาจเปลี่ยนขาได้) ผ่าน : เด็กยืนขาเดียวได้นาน 1 วินาทีอย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยืนหันหน้าเข้าหากัน และจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตามเมื่อเด็กยืนได้ เปลี่ยนเป็นจับมือเด็กข้างเดียว 4. เมื่อเด็กสามารถยืนด้วยขาข้างเดียวได้ ค่อย ๆ ปล่อยมือให้เด็กยืนทรงตัวได้ด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่งโดยทำซ้ำเช่นเดียวกัน
	80 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกัน (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ	1. ลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องให้เด็กดู พร้อมกับพูดว่า “ลากเส้นเป็นวง” 2. ยื่นดินสอและกระดาษ แล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกันได้ ตัวอย่าง เส้นวงต่อเนื่อง	1. นำดินสอมาลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกันให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง 2. ส่งดินสอให้เด็กและพูดว่า “(ชื่อเด็ก) ลากเส้นแบบนี้” 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้ช่วยจับมือเด็กลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง 4. เมื่อเด็กเริ่มทำเองได้ปล่อยให้เด็กทำเอง โดยใช้สีที่แตกต่างกันเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก

ลงบันทึกผลการตรวจคัดกรองพัฒนาการ

ช่วงอายุ 31 - 36 เดือน
<https://youtu.be/Bc1axMEbBo>

สแกนเพื่อเข้าดูวิดีโอวิธีการตรวจ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
9	27 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ลุกขึ้นนั่งได้จากท่านอน (GM) อุปกรณ์ : สิ่งกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากลุกขึ้นนั่ง เช่น ลูกบอล หรือ กรุ๊งกริ้ง 	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรือนอนคว่ำ 2. กระตุ้นให้เด็กลุกขึ้นนั่ง เช่น ใช้ลูกบอล กระตุ้น หรือ ตบมือ/ใช้ท่าทางเรียก ผ่าน : เด็กสามารถลุกขึ้นนั่งจากท่านอนได้เอง	1. จัดเด็กในท่านอนคว่ำ จับเข่าอหัง 2 ข้าง จับมือเด็กทั้ง 2 ข้าง ยันพื้น 2. กดที่สะโพกเด็กทั้งสองข้าง เพื่อให้เด็กยันตัวลุกขึ้นมาอยู่ในท่านั่ง ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น สัตว์ยางบีบ ของเล่นที่เขย่าแล้วมีเสียงดังคล้ายกรุ๊งกริ้ง ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น

ลงบันทึกผล
การตรวจคัดกรองพัฒนาการ

สแกนเพื่อเข้าดูวิดีโอวิธีการตรวจ

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	50 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	วิ่งได้ (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	วิ่งเล่นกับเด็ก หรืออาจจลึงลูกบอลแล้วกระตุ้นให้เด็กวิ่งตามลูกบอล ผ่าน : เด็กวิ่งได้อย่างมั่นคงโดยไม่ล้ม และไม่ใช้การเดินเร็ว	1. จับมือเด็กวิ่งเล่น หรือร่วมวิ่งกับเด็กคนอื่น ๆ เพื่อให้เด็กสนุกสนาน 2. ลดการช่วยเหลือ เมื่อเด็กมั่นใจและเริ่มวิ่งได้ดีขึ้นจนเด็กสามารถวิ่งได้เอง ของเล่นที่ใช้แทนได้ : วัสดุมาทำเป็นก้อนกลม ๆ เช่น ก้อนฟาง ลูกบอลสานด้วยใบมะพร้าว
	51 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินถือลูกบอลไปได้ไกล 3 เมตร (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	1. จัดให้เด็กและพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กยืนหันหน้าเข้าหากันระยะห่าง 3 เมตร 2. ส่งลูกบอลให้เด็กถือ และบอกให้เด็กเดินไปหาพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ผ่าน : เด็กสามารถเดินถือลูกบอลไปได้ไกล 3 เมตร โดยไม่ล้ม และไม่เสียการทรงตัว	1. ฝึกให้เด็กเดินโดยถือของมือเดียว 2. เมื่อเด็กทำได้แล้วให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก วางตะกร้าไว้ในระยะห่าง 3 เมตร แล้วถือของที่มีขนาดใหญ่ขึ้นด้วยสองมือและเดินเอาของไปใส่ตะกร้าให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำได้ ให้ขยับตะกร้าให้ไกลขึ้น และจับมือเด็กถือของช่วยพยุงหากเด็กยังทรงตัวไม่ได้ 4. เมื่อเด็กทรงตัวได้ดีและถือของได้ด้วยตนเองให้เพิ่มระยะห่างจนถึง 3 เมตร ของที่ใช้แทนได้ : วัสดุในบ้าน เช่น ตุ๊กตา หมอน วัตถุประสงค์ : เด็กตั้งใจควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเอง

18 เดือน

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	70 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	กระโดดข้ามเชือกบนพื้นไปข้างหน้าได้ (GM) อุปกรณ์ : เชือก 	1. วางเชือกเป็นเส้นตรงบนพื้นหน้าตัวเด็ก 2. กระโดดข้ามเชือกที่วางอยู่บนพื้นให้เด็กดู และบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถกระโดดข้ามเชือกได้ โดยเท้าลงพื้นพร้อมกัน หรือเท้าไม่ต้องลงพื้นพร้อมกันได้	1. วางเชือกเป็นเส้นตรงบนพื้นหน้าตัวเด็ก 2. จับมือเด็กไว้ทั้ง 2 ข้าง แล้วฝึกกระโดดมาจบบนขาที่ติดกับพื้นหรือจากพื้นต่างระดับ 3. กระโดดข้ามเชือกให้เด็กดู 4. ยืนหันหน้าเข้าหาเด็กโดยวางเชือกคั่นกลาง และจับมือเด็กพยุงไว้ดึงมือให้เด็กกระโดดข้ามเชือก ฝึกบ่อย ๆ จนเด็กมั่นใจและสามารถกระโดดข้ามเชือกได้เอง 5. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ควรระมัดระวังไม่ให้เด็กมีอันตรายในระหว่างการกระโดด วัสดุที่ใช้แทนได้ : ริบบิ้น เชือกฟาง ไม้หรือเชือก ขีดเส้นตรงบนพื้น
	71 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ขว้างลูกบอลให้เด็กดู โดยจับลูกบอลไว้ข้างเดียวขยขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลังแล้วขว้างลูกบอลไปยังข้างหน้า และบอกให้เด็กทำตาม 	ผ่าน : เด็กสามารถขว้างลูกบอลได้โดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลังแล้วขว้างลูกบอลไปข้างหน้า	1. ขว้างลูกบอลให้เด็กดูโดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลังแล้วขว้างลูกบอลไปข้างหน้า 2. จัดเด็กยืนหันหน้ามึนคน จับมือเด็กข้างที่ถนัดถือลูกบอล แล้วยกลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลัง เอียงตัวเล็กน้อยแล้วขว้างลูกบอลออกไป 3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ลดการช่วยเหลือ จนเด็กขว้างลูกบอลได้เอง 4. เล่นขว้างลูกบอลกับเด็กบ่อย ๆ ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ลูกบอลขนาดเล็กที่มีขนาดพอดีมือของเด็กชนิดอื่น ๆ เช่น ลูกเทนนิส

30 เดือน

ช่วงอายุเฝ้าระวังตรวจโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	90 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนขาเดียว 5 วินาที (GM)	แสดงวิธียืนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กยืนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง (ให้เปลี่ยนขาได้) โดยไม่ยึดเกาะ ผ่าน : เด็กยืนขาเดียวได้นาน 5 วินาที โดยไม่ต้องช่วยพยุงหรือจับมือเด็กยืนอย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยืนหันหน้าเข้าหาเด็ก 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู
	91 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้แขนรับลูกบอลได้ (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	1. ยืนห่างจากเด็ก 2 เมตร 2. บอกให้เด็กยื่นแขนออกมารับลูกบอลที่เด็กโยนไป ผ่าน : เด็กสามารถยื่นแขนมารับและถือลูกบอลไว้ได้ 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนลูกไปงกับเด็ก โดยโยนลูกไปข้างหน้าแล้วบอกให้เด็กรับลูกไป 2. เด็กที่จะรับลูกไปได้ง่ายเพราะมีเวลาเตรียมตัวนานก่อนที่ลูกไปงจะตกลงมาถึง ทำให้สามารถปรับตัวและปรับการทำงานของมือกับตาได้ทัน 3. จับท่ารับให้เด็กโดยหงายมือ งอข้อศอก ใช้แขนโอบรับ 4. ลดการช่วยเหลือจากจับมือเป็นจับแขนจนเด็กรับได้เอง 5. เมื่อรับลูกไปงได้คล่องแล้ว ให้เปลี่ยนเป็นลูกบอล ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ลูกโป่ง ฝ้ามัดเป็นก้อน

42 เดือน

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	117 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินต่อเท้าเป็นเส้นตรงไปข้างหน้าได้ (GM)	แสดงวิธีเดินต่อเท้าไปข้างหน้าให้เด็กดูประมาณ 8 ก้าว แล้วให้เด็กทำตาม โดยแสดงให้เด็กดูได้หลายครั้ง ให้โอกาสเด็กทำได้ 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถเดินต่อเท้าไปข้างหน้าได้ 4 ก้าวขึ้นไป โดยไม่ต้องช่วยพยุงและสัมผัสกับปลายนิ้วเท้าอีกข้างหนึ่งห่างกันไม่เกิน 1 นิ้ว โดยไม่กางแขนพยุงตัวอย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. ฝึกให้เด็กเดินทรงตัวบนพื้นที่มีลายเป็นเส้นขนาน ห่างกันประมาณ 8 นิ้ว โดยเท้าไม่ออกนอกเส้น ถ้าพื้นไม่มีลายใช้เทปสติกเป็นแนวขนานแทน 2. เมื่อเด็กเดินได้คล่องลงระยะห่างลงเหลือ 4 นิ้ว และต่อให้เดินเหยียบบนเส้นตรงเส้นเดียว โดยวางเส้นเท้าให้ต่อกับปลายนิ้วของอีกข้างหนึ่งโดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กทำให้เด็กดูก่อน ถ้าเด็กไม่มั่นใจให้ช่วยเหลือโดยการจับมือและค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือจนกระทั่งเด็กเดินได้ด้วยตัวเอง
	118 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ล่อรูป ☐ (FM) อุปกรณ์ : รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 2.5x2.5 เซนติเมตร บนกระดาษชิ้นขาว (เส้นด้านบนข้อความหนาเส้น 2 มิลลิเมตร) 	ผ่าน : เด็กสามารถวาดเส้นตรง 4 เส้นให้เป็นสี่เหลี่ยมได้ (ปลายมนไม่ได้) โดยแต่ละเส้นต้องติดกันเป็นมุมฉากหรือใกล้เคียง และความยาวแต่ละด้านใกล้เคียงกันได้อย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. เอากระดาษที่มีรูปสี่เหลี่ยมให้เด็กดู หรือชี้ให้เด็กดูสิ่งของในบ้านที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม เช่น กรอบรูป ปฏิทิน และบอกว่านี่คือรูปสี่เหลี่ยม แล้วใช้นิ้วลากตามเส้นสี่เหลี่ยม 2. วาดสี่เหลี่ยมตั้งต้นจนจบ โดยให้ด้านกว้างและยาวมีความยาวใกล้เคียงกัน ให้เด็กดูและให้เด็กทำตาม 3. หลังจากนับนิ้วชี้วนให้เด็กสังเกตหรือรู้จักสี่เหลี่ยมแบบอื่น ๆ เช่น ประติมากรรม หัวต่าง โต๊ะ ตู้ แผ่นกระเบื้องในบ้าน เป็นต้น แล้วให้เด็กหัดวาดสิ่งที่เป็รูปสี่เหลี่ยมเหล่านั้น

60 เดือน

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง

ครู

- ❖ สอนวิธีการใช้สมุด DSPM ให้กับผู้ดูแลเด็ก
- ❖ ประเมินพัฒนาการเด็กตามช่วงอายุ
- ❖ สํารวจเด็กที่มีอายุครบ 30 , 42 และ 60 เดือน แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขลงประเมินพัฒนาการเด็กในช่วงอายุ
- ❖ ร่วมกับผู้ดูแลเด็กทำกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการในกรณีที่เด็กมีปัญหาพัฒนาการไม่สมวัยตามคู่มือ DSPM
- ❖ ทำแบบบันทึกพัฒนาการเด็กแต่ละบุคคลและทำการแจ้งข่าวให้ผู้ดูแลเด็กรับทราบ

หมอ (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข)

- ❖ สอนและให้คำแนะนำการตรวจ DSPMแก่ผู้ดูแลเด็ก
- ❖ ลงประเมินพัฒนาการเด็กในกลุ่มเด็กอายุ 30 , 42 และ 60 เดือน
- ❖ ติดตามเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการสงสัยล่าช้าให้กลับมาตรวจซ้ำภายใน 30 วัน
- ❖ แนะนำกิจกรรมการกระตุ้นพัฒนาการโดยใช้ DSPM
- ❖ ส่งต่อเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าไปรับการกระตุ้นพัฒนาการ
- ❖ บันทึกผลการคัดกรองพัฒนาการในระบบคอมพิวเตอร์

พ่อ แม่ (ครอบครัว)

- ❖ ใช้สมุด DSPM ในการดูแลเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามช่วงวัยพร้อมทั้งบันทึกผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- ❖ ฝึกกระตุ้นพัฒนาการในกรณีที่เด็กมีพัฒนาการไม่สมวัยตามสมุด DSPM
- ❖ ส่งเด็กพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกรณีเด็กมีพัฒนาการไม่สมวัย

Thank you for attention